

Pripravljalna delavnica za
Podnebno ogledalo 2022

Doseganje ciljev in glavni poudarki

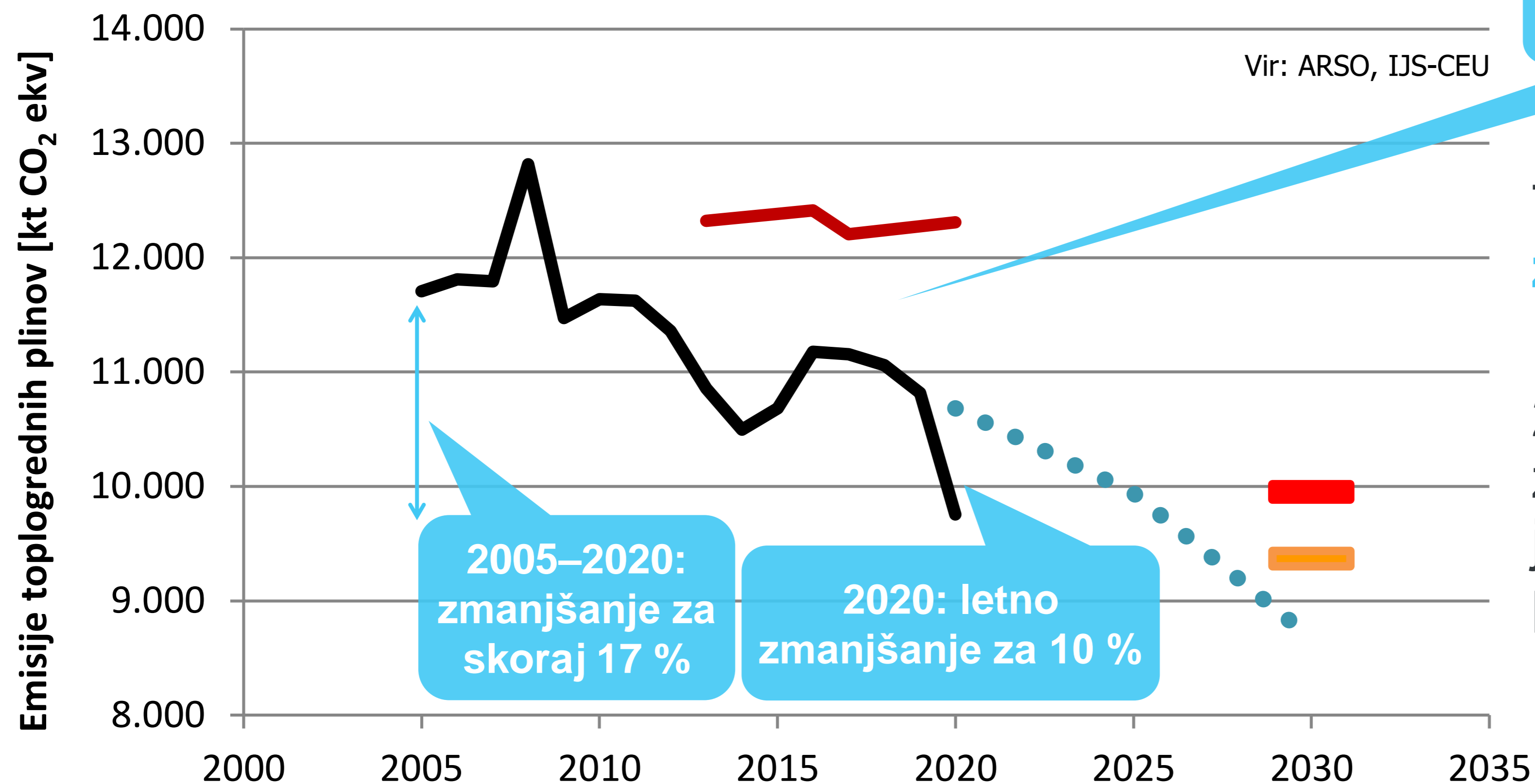
Marko Đorić, Matjaž Česen, Andreja Urbančič,
Barbara Petelin Visočnik, IJS-CEU

Ljubljana, 17. 5. 2022

**PODNEBNO
OGLEDALO
2022**

Doseganje nacionalnega cilja po Odločbi 406/2009/ES (neETS)

2020: 20,7 %
pod ciljem

Nacionalni cilj za emisije TGP po Odločbi 406/2009/ES za leto 2020 je bil dosežen!

Pomembna opomba: leto 2020 je bilo **posebno leto**; zmanjšanje emisij v prometu je bilo zaradi zmanjšanja prometne aktivnosti skoraj 19-odstotno

— Statistični podatki 2005–2019

— Cilj v letu 2030, NEPN

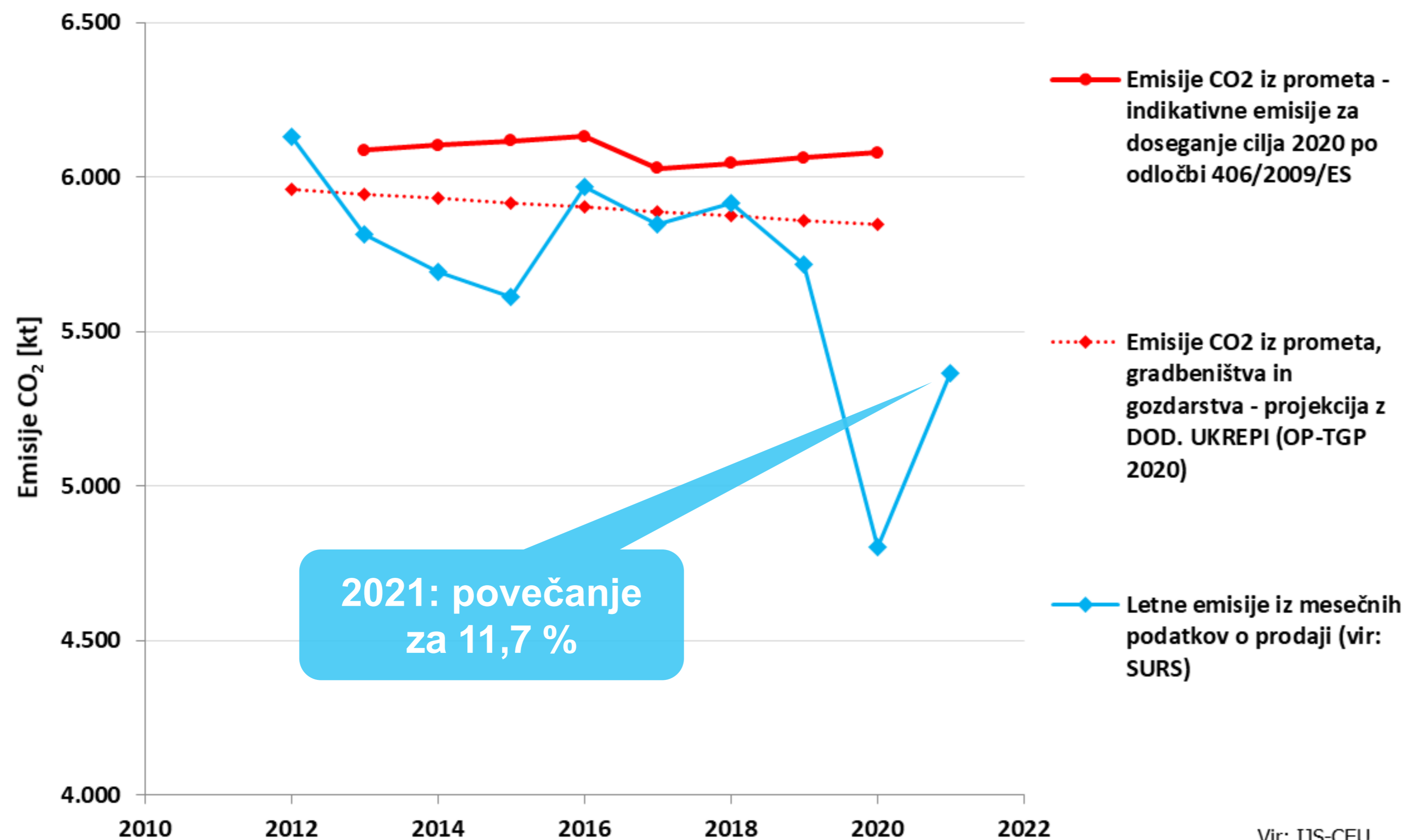
— Cilj v letu 2030, Uredba (EU) 2018/842

— Cilj v letu 2020, Odločba (EU) 406/2009

•••• Scenariji

Kaj pravi kazalec emisije CO₂ iz zgorevanja motornega bencina in dizelskega goriva?

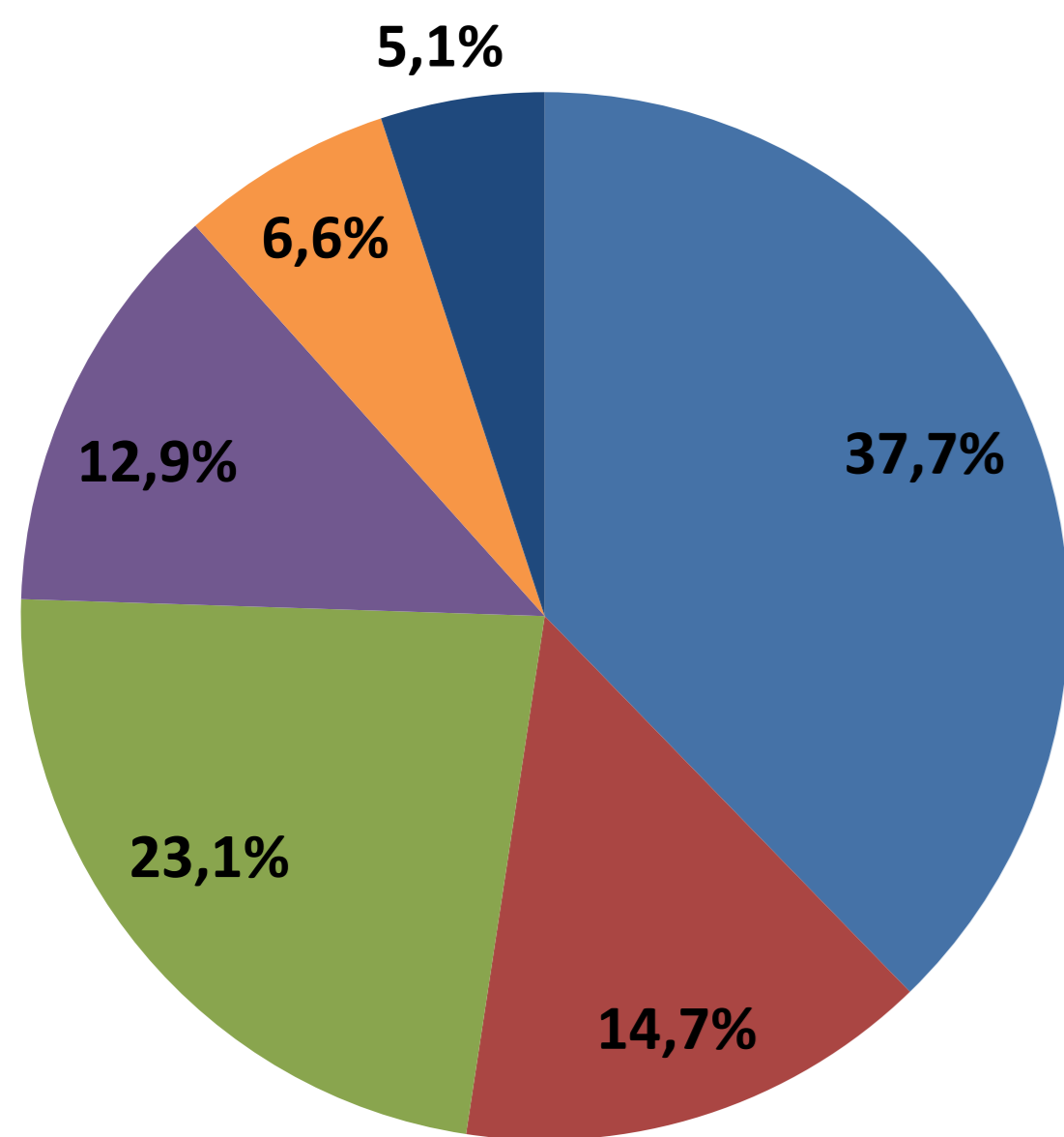
Vir: IJS-CEU

V letu 2021 so se emisije iz zgorevanja motornega bencina znatno povečale

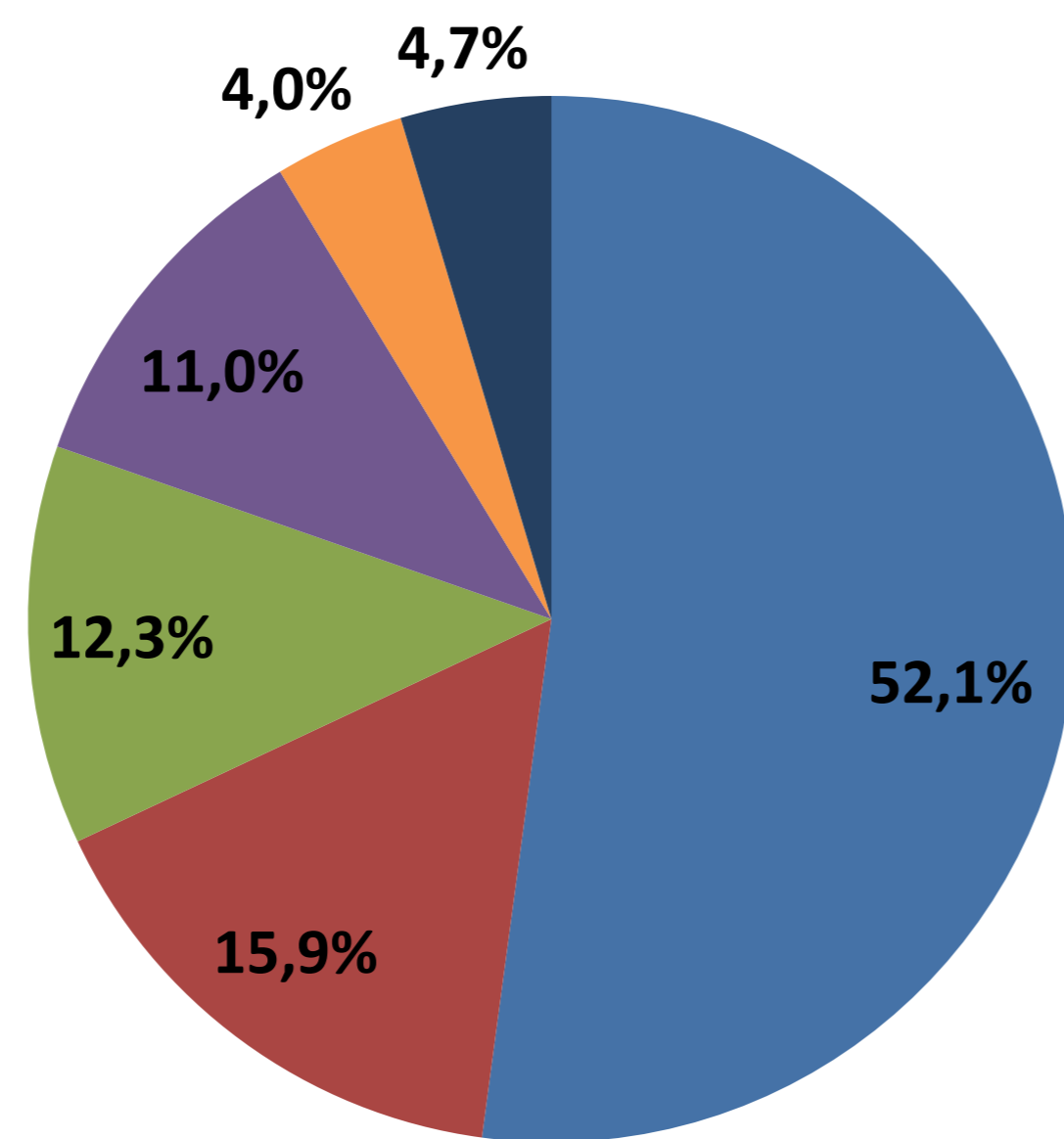

Tudi skupne emisije neETS v letu 2021 bodo višje!

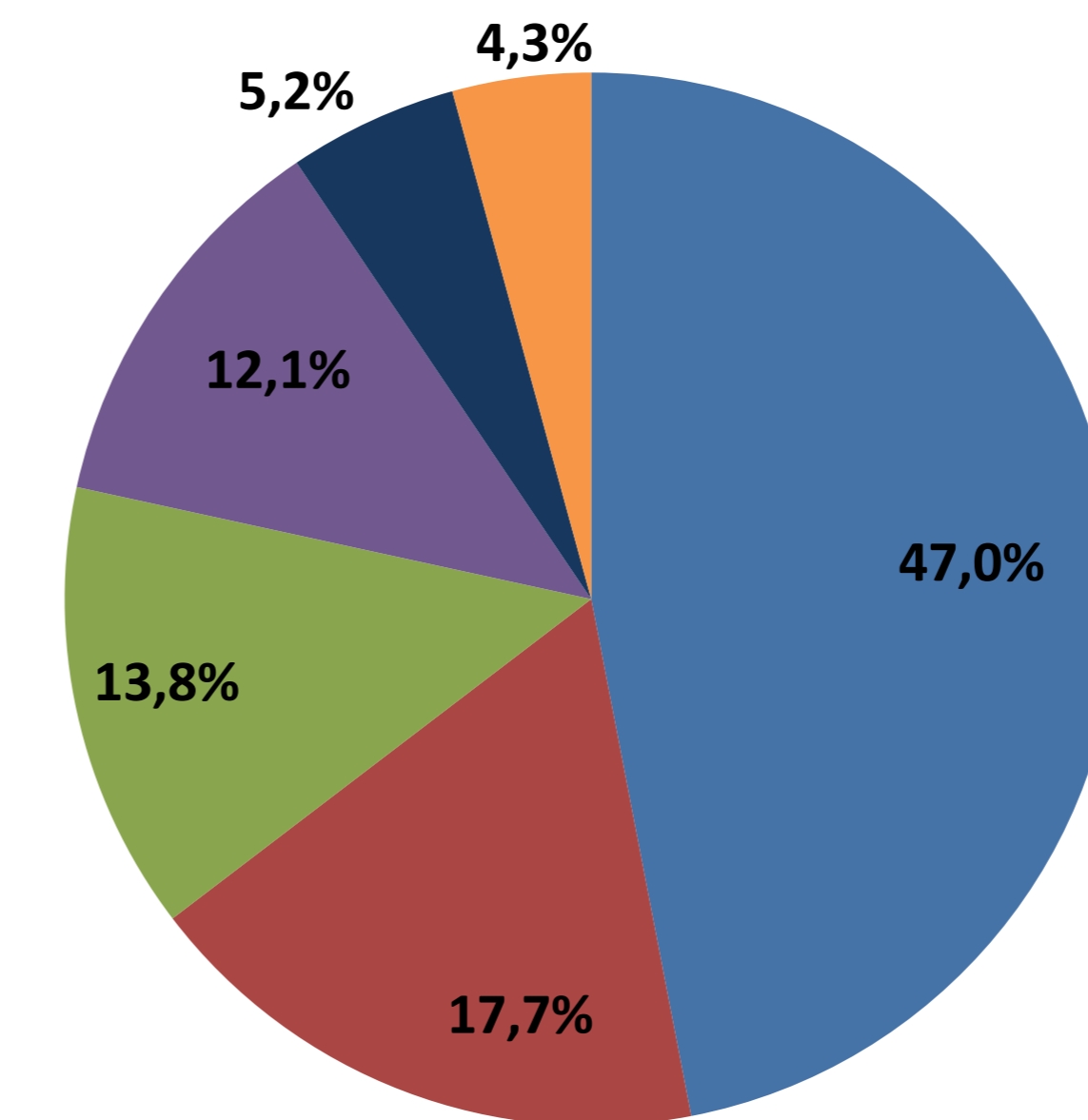
Delež emisij neETS po sektorjih 2005, 2019, 2020

Vir: ARSO, IJS-CEU

Vir: ARSO, IJS-CEU

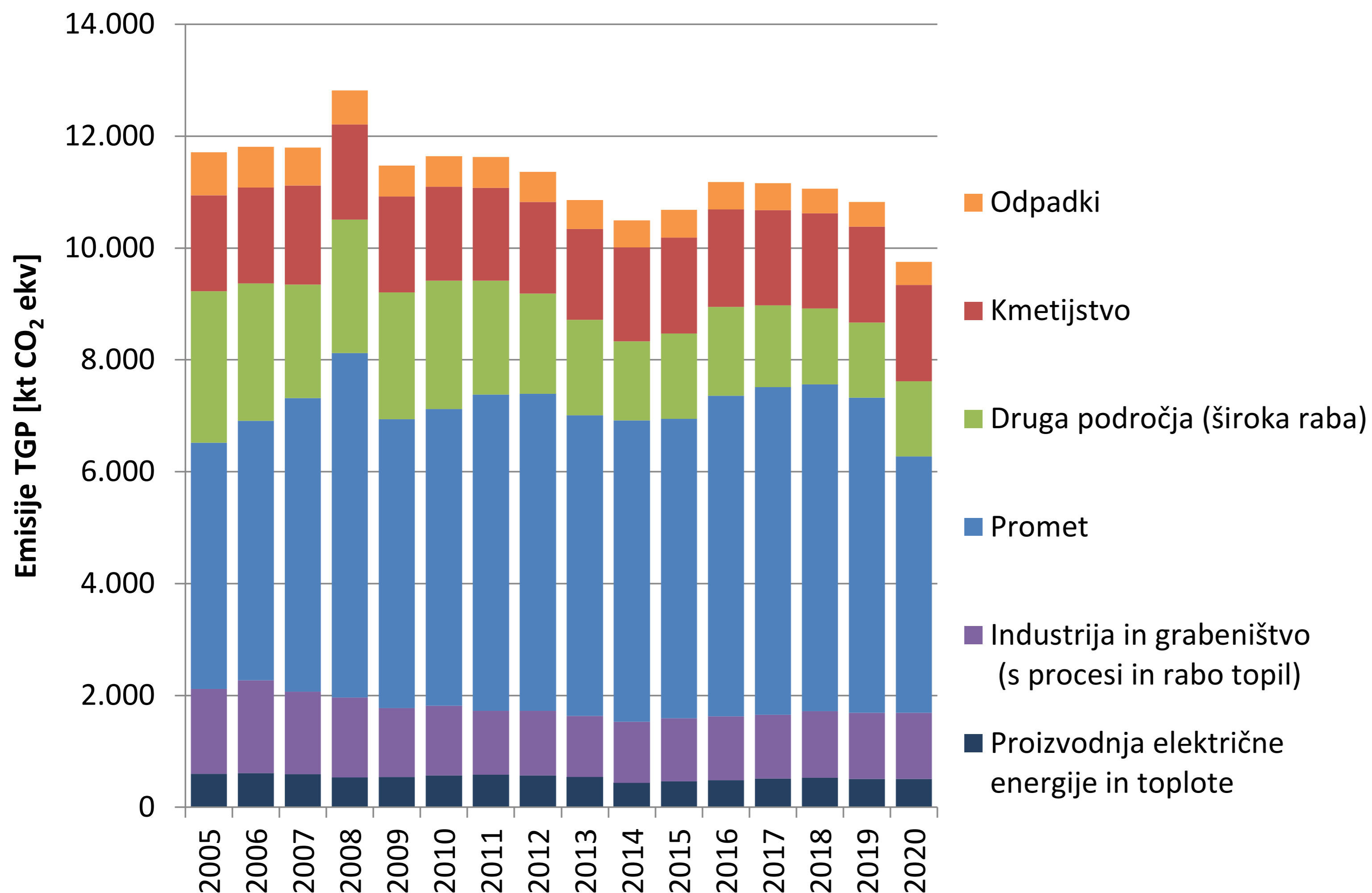
Vir: ARSO, IJS-CEU

- Promet
- Kmetijstvo
- Druga področja (široka raba)
- Industrija in grabeništvo (s procesi in rabo toplil)
- Odpadki
- Proizvodnja električne energije in toplote

Delež **prometa** postaja z leti vse bolj, **široke rabe** pa vse manj pomemben!

Gibanje emisij po sektorjih

Vir: ARSO, IJS-CEU

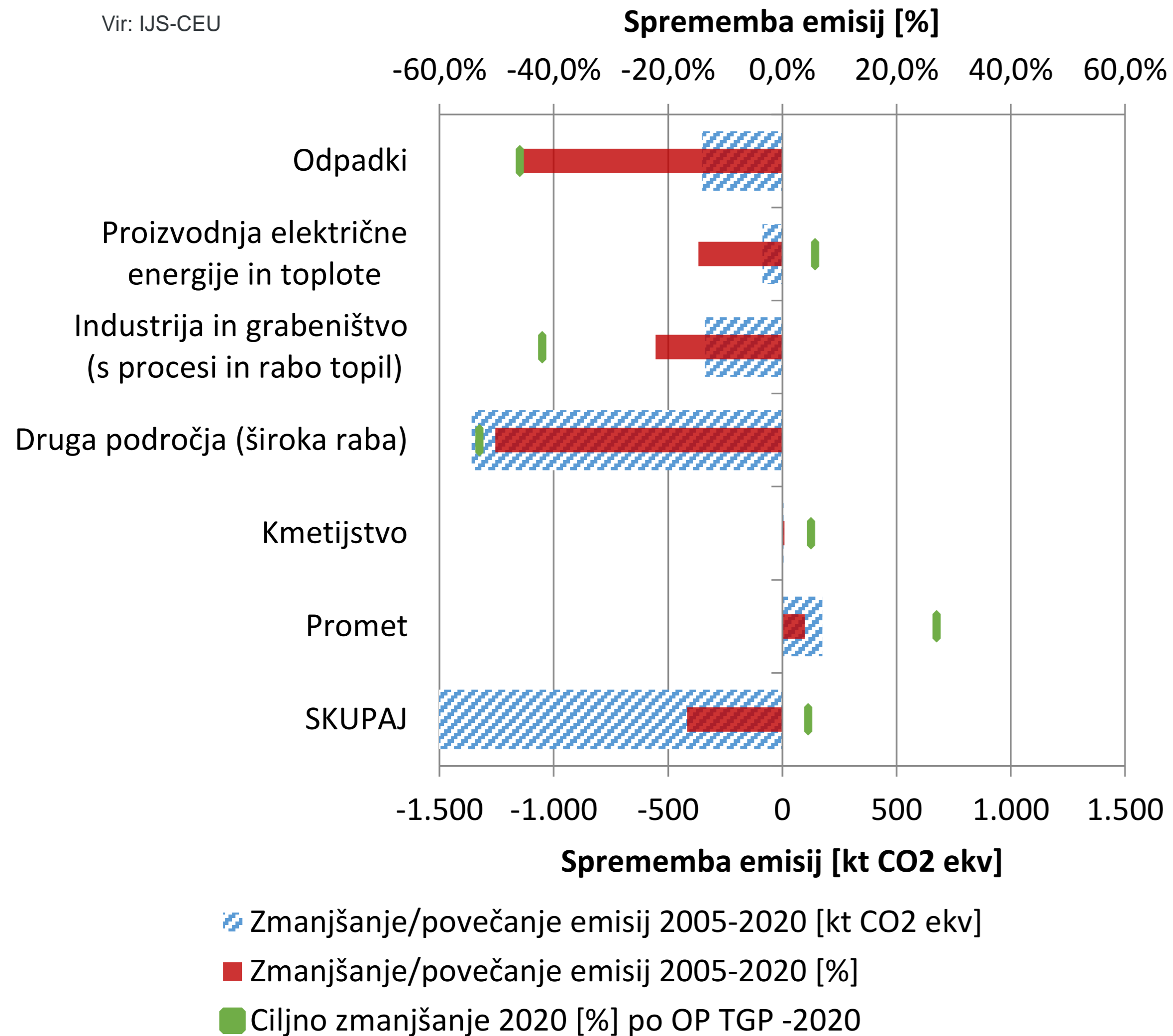
- Leta 2020 so se emisije malenkostno povečale v **industriji (0,1 %)**, **široki rabi (0,1 %)** in **kmetijstvu (0,2 %)**
- V ostalih sektorjih so se emisije zmanjšale:
  - Promet: **18,7 %**
  - Odpadki: **4,7 %**
  - Proizvodnja električne energije in toplote: **0,2 %**

Sektorski indikativni cilji

Vir: IJS-CEU

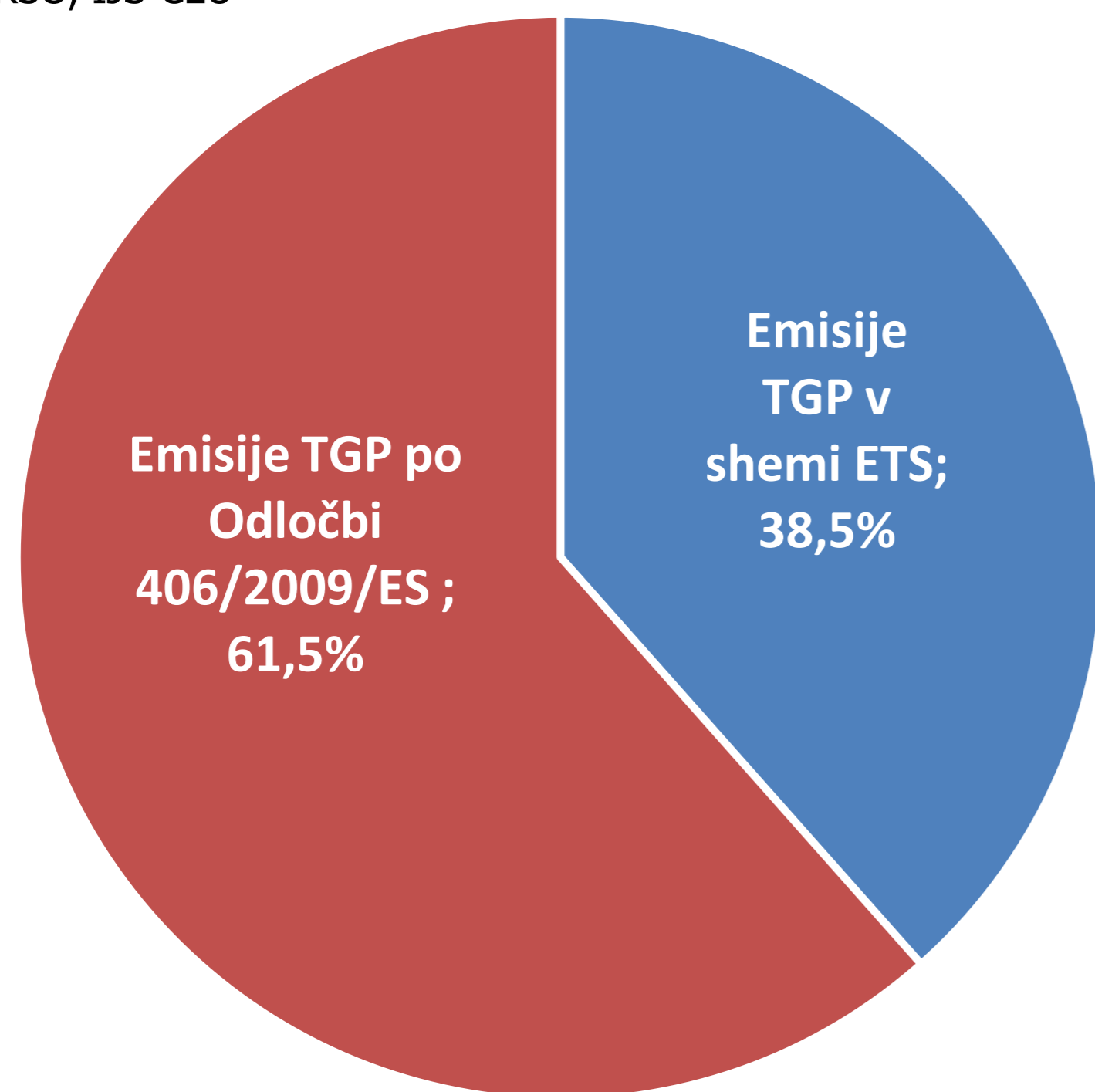

- Emisije so se povečale samo v **prometu** in **kmetijstvu**
- Zastavljeni indikativni sektorski cilji za leto 2020 so bili doseženi v:
  - Prometu: **23,0 odstotnih točk**
  - Proizvodnji električne energije in toplote: **20,7 odstotnih točk**
  - Kmetijstvu: **4,6 odstotne točke**
  - Odpadkih: **1,9 odstotne točke**
- Za cilji za leto 2020 sta zaostali:
  - Industrija: **19,8 odstotnih točk**
  - Široka raba: **2,7 odstotne točke**

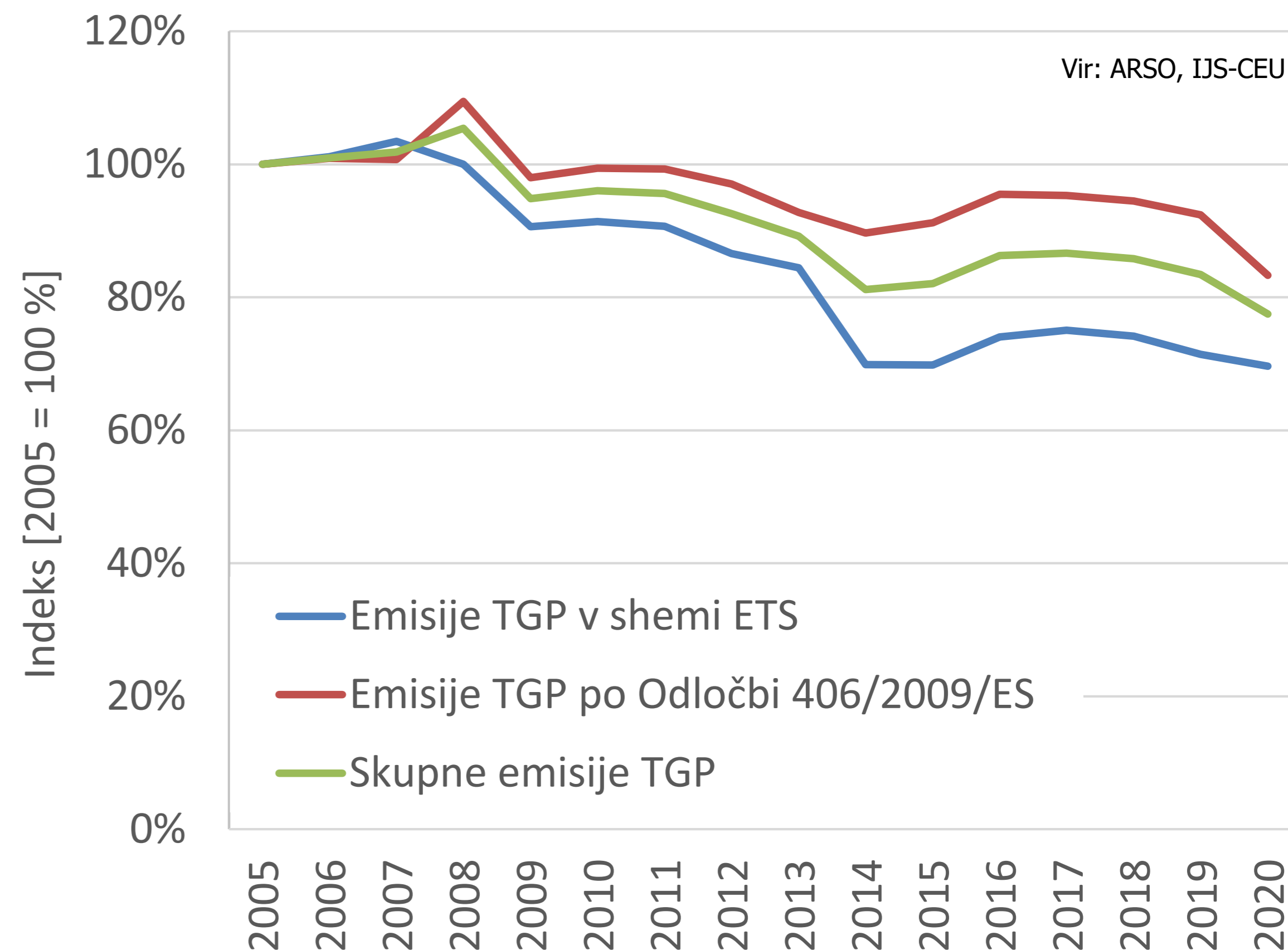
Emisije iz neETS in ETS sektorjev

Emisije neETS so leta 2020 predstavljale **61,5 %** skupnih emisij (-1,9 o.t.)

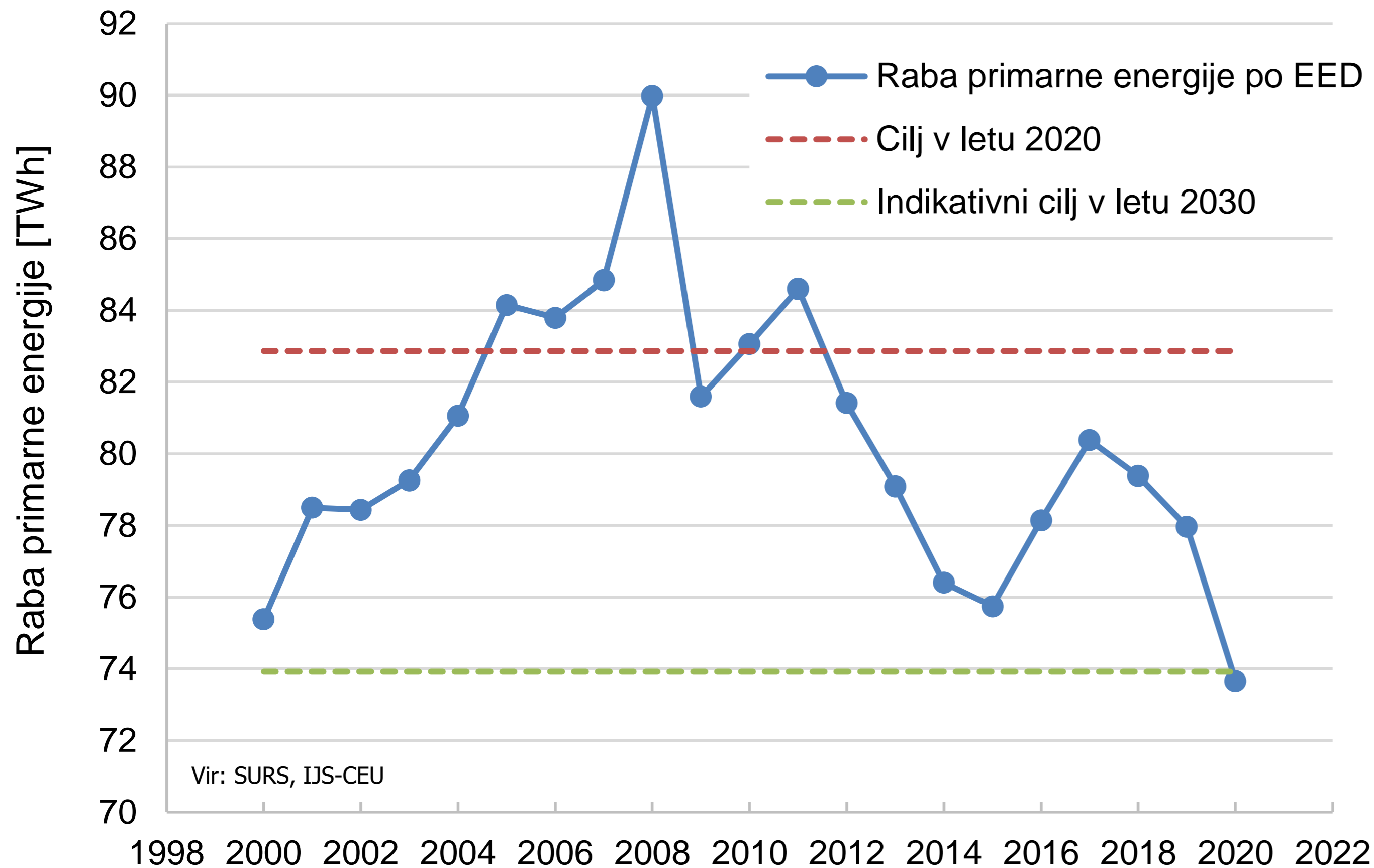
Vir: ARSO, IJS-CEU

Od 2005 so se emisije neETS zmanjšale manj (za **16,7 %**) kot emisije ETS (za **30,4 %**); skupno so se emisije zmanjšale za **22,5 %**

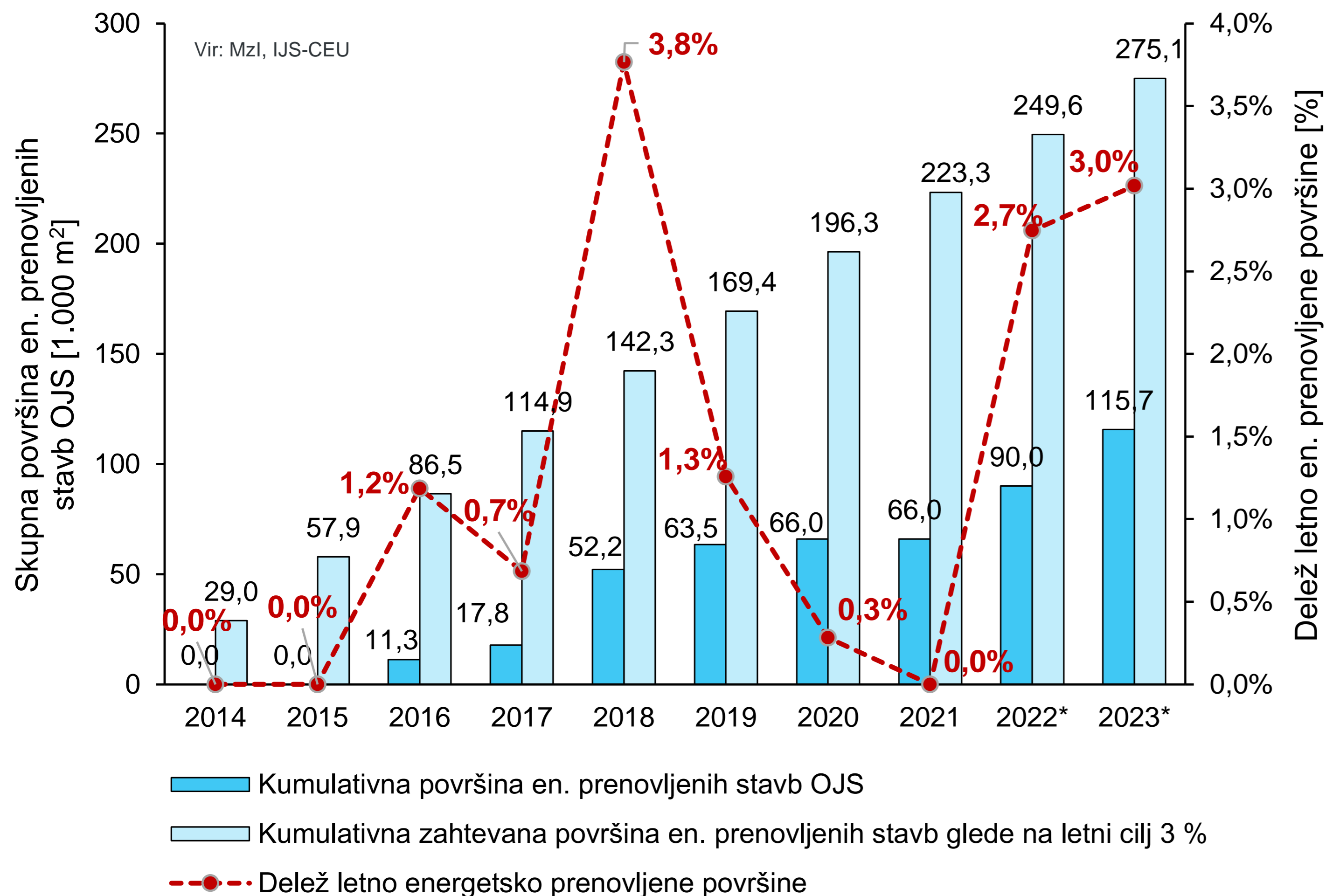
Doseganje ciljev URE (3. člen EED)

- Raba primarne energije je bila **11 %**, raba končne energije pa **13 % pod ciljno vrednostjo** za leto 2020
- Obe vrednosti sta bili najnižji v obdobju po letu 2000
- Raba končne energije se je zmanjšala v vseh sektorjih (promet: -27,6 %), z izjemo **gospodinjstev (+1,4 %)**
- **Gospodinjstva** so tudi edini sektor, kjer indikativni cilj za leto 2020 ni bil dosežen **(-3 %)**; kljub največjemu zmanjšanju glede na leto 2005 (-25 %; industrija: -24 %) med vsemi sektorji

Doseganje ciljev URE (5. in 7. člen EED)

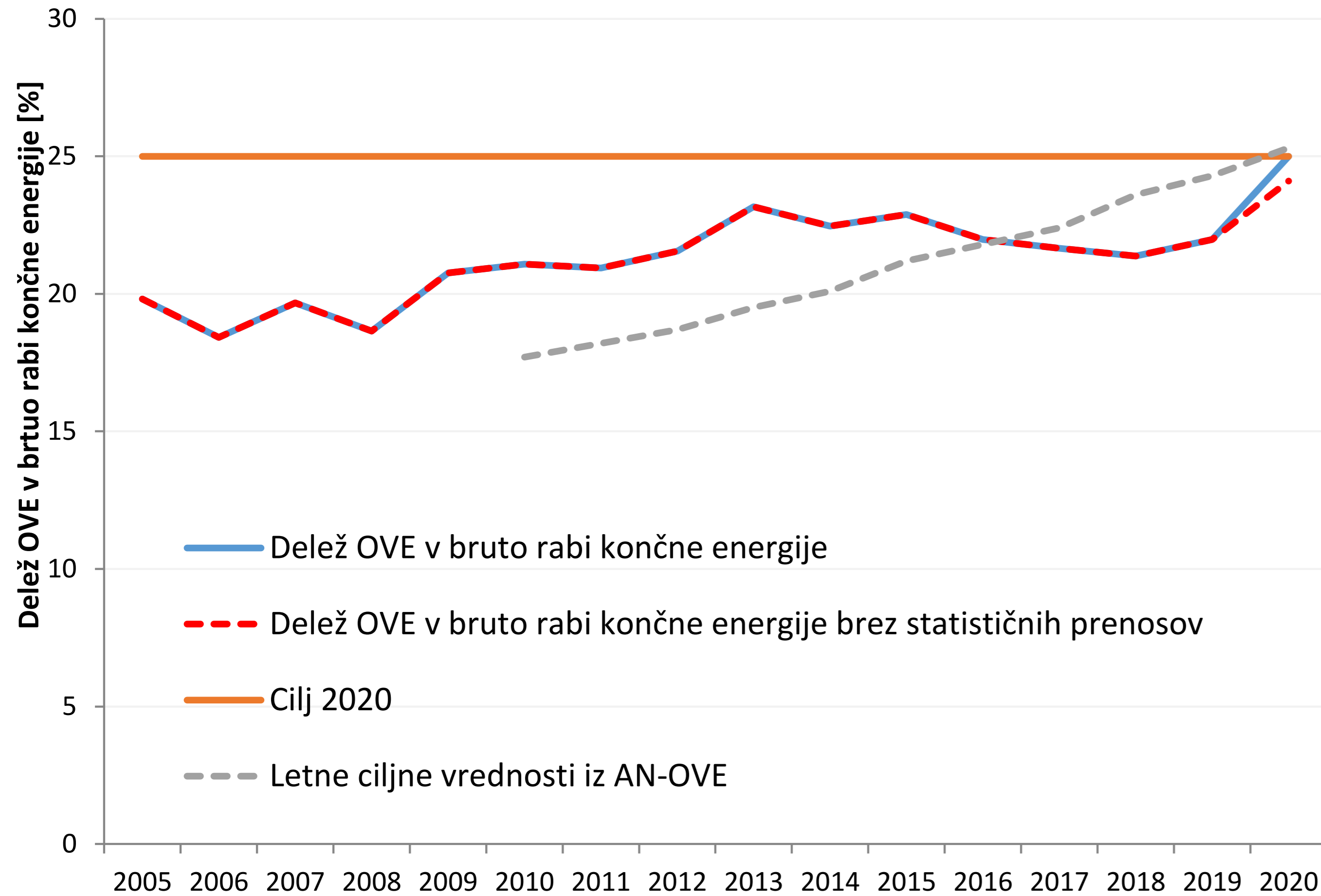
5. člen

- Letni cilj energetske prenovne 3 % skupne tlorisne površine stavb v lasti in rabi osrednje vlade tudi v letih 2020 in 2021 **ni bil dosežen**
- Skupaj je bilo v obdobju 2014–2021 prenovljenih 66.000 m² površine, samo 30 % kumulativnega cilja

7. člen

- Prihranek energije, dosežen v okviru sistema obveznosti energetske učinkovitosti, je leta 2020 **letni cilj 2020 presegel za 21 %**
- Na kumulativni ravni je bilo v obdobju 2014–2020 doseženih **98 % ciljne vrednosti**

Doseganje ciljnega deleža OVE (Direktiva 2009/28/ES)

Vir: SURS, IJS-CEU

- Leta 2020 je bil delež OVE **24,1-odstoten** (popravek statistike rabe OVE v gospodinjstvih za obdobje 2000–2008)
- Za ciljem za leto 2020 je **zaostajal za 0,9 odstotne točke**
- Manjkajoči del je Slovenija dokupila preko mehanizma statističnega prenosa
- Od leta 2010 je bil dosežen napredek za **3,0 odstotne točke**
- Sektorski indikativni cilj za leto 2020 ni bil dosežen pri rabi električne energije
  - Ogrevanje in hlajenje: **32,1 %** (30,8 %)
  - Električna energija: **35,1 %** (39,3 %)
  - Promet: **10,9 %** (10 %)

Glavne ugotovitve glede doseganja ciljev

- Leta 2020 je bil **cilj OVE dosežen samo formalno**, z dokupom statističnega prenosa (Češka, 465 GWh, ca. 12 €/MWh); vrzel bo treba zapolniti, sicer bodo ponovno potrebni dokupi = **odliv sredstev, ki bi jih lahko namenili izvajanju ukrepov**
- **Cilja za zmanjšanje emisij TGP v sektorju neETS in povečanje energetske učinkovitosti** sta bila leta 2020 **dosežena**
- Kljub doseganju ciljev **ne moremo trditi, da emisije dolgoročno obvladujemo**:
  - Cilja sta bila zastavljena v času, ko še **ni bilo širšega političnega soglasja** za odločnejše ukrepanje proti globalni podnebni krizi
  - Cilja sta z današnjega vidika **premalo ambiciozna**
  - **Leto 2020** je bilo zaradi pandemije koronavirusa „**posebno**“, zlasti s stališča zasledovanja trendov
  - **Cilji za leto 2030 so zahtevni**

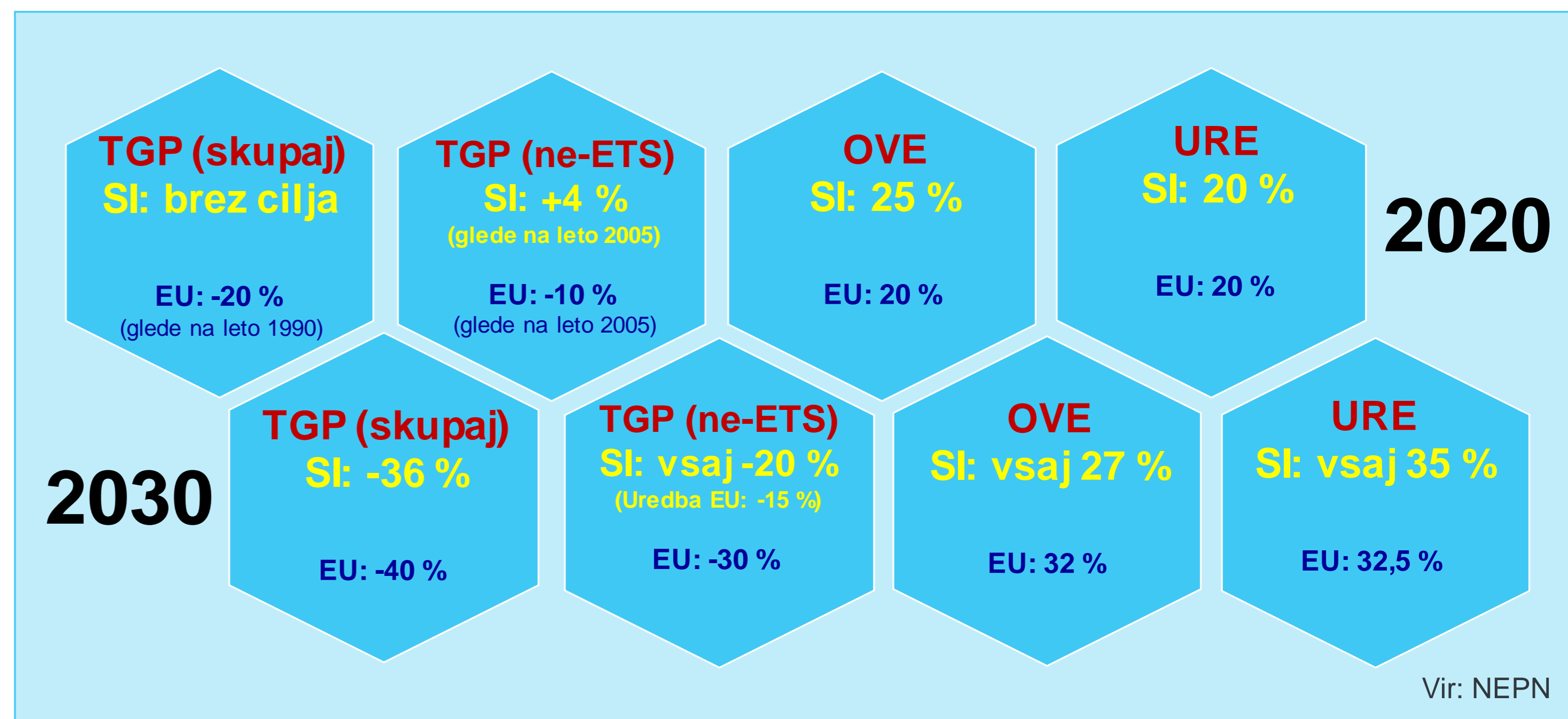

Cilji za leto 2030

- Cilji za leto 2030 so zahtevni, za Slovenijo so opredeljeni v NEPN-u:
  - Zmanjšanje emisij TGP v neETS sektorju **vsaj za 20 %** glede na leto 2005 (2020: 17 %, 2019: 8 %)
  - Raba končne energije ne bo presegla **54,9 TWh – obvezujoč cilj** (2020: 51,6 TWh; 2019: 56,9 TWh), raba primarne energije pa **73,9 TWh** (2020: 73,7 TWh; 2019: 78 TWh)
  - Vsaj **27 % OVE** v končni rabi energije

TODA

Ti cilji se bodo zaradi *Evropskega podnebnege zakona* iz julija 2021 **še zaostriili!!!** To je potrebno, če hočemo **do leta 2050 doseči podnebno nevtralnost** (Slovenija: ReDPS50)

Glavni poudarki PO2022 (1)

- Vrsta ukrepov za zmanjševanje emisij TGP je izrazito večsektorskih (npr. prenova stavb, predpisi, informiranost ...), večsektorski so celo nekateri instrumenti (npr. spodbujanje MSP, zmanjševanje energetske revščine ...); za upravljanje sta potrebni **ustrezna organiziranost in koordinacija**, v okviru katerih je treba:
  - zagotoviti ustrezno **kadrovsko zasedbo** pristojnih služb;
  - točno opredeliti **pristojnosti in odgovornosti**;
  - ustrezno **vkjučiti podnebno ukrepanje v sektorske in horizontalne programe ter finančne načrte** (Sklad za podnebne spremembe, Načrt za okrevanje in odpornost, načrti v novem finančnem okviru...) in jih pozitivno povezati s prizadevanji za gospodarsko rast, regionalni razvoj itd.
  - zagotoviti ustrezno **izvajanje in spremljanje** podnebnih ukrepov.
- Pri zagotavljanju finančnih spodbud za izvajanje podnebnih ukrepov je treba za doseganje dolgoročnih ciljev zaposlovanja, stabilnih prilivov v proračun in prispevka k rasti gospodarstva **preprečiti nastanek vrzeli/konic pri spodbujanju ob prehodih med finančnimi perspektivami**

Glavni poudarki PO2022 (2)

- Sektorski kazalci, ki so pokazatelji napredka pri izvajanju ukrepov po sektorjih, **na splošno ne kažejo tako „lepe“ slike** kot glavni kazalci s katerimi spremljamo doseganje ciljev (problematična sta zlasti sektorja promet – težko uveljavljanje učinkovitih ukrepov – in stavbe – zahtevni cilji);
- V letu 2021 je izvajanje ukrepov že potekalo v okviru NEPN in ostalih dokumentov, ki so usmerjeni v obdobje do leta 2030 (npr. DSEPS 2050)
  - izvajanje že „utečenih“ instrumentov poteka dobro;
  - nekateri instrumenti, ki so bili načrtovani, pa se niso izvajali v obdobju do leta 2020, se **tudi leta 2021 niso izvajali**;
  - **pri izvajanju instrumentov, ki so bili nadgrajeni v novem obsegu, in novih instrumentih je uveljavljanje (pre)počasno**, zlasti z vidika njihovega pomena za doseganje ciljev v letu 2030 in nadalje – to je povezano tudi s kadrovsko podhranjenostjo (za leto 2021 je bilo načrtovanih zelo veliko nalog; nekatere naloge so skoncentrirane na zelo ozek krog ljudi)

Hvala za pozornost!

Barbara Petelin Visočnik
barbara.visocnik@ijs.si

PODNEBNO OGLEDALO 2022

Podnebno ogledalo 2022 smo pripravili:

 Institut "Jožef Stefan"
Center za energetske učinkovitost

**Kmetijski
inštitut Slovenije**

**PNZ svetovanje
projektiranje,
d.o.o.**

**Gozdarski
inštitut Slovenije**

Pripravljeno v sklopu projekta *Strokovne podlage za izpolnitev nacionalnih, evropskih in mednarodnih obveznosti poročanja ter pripravo stališča s področja blaženja podnebnih sprememb* za Ministrstvo za okolje in prostor.

Metodologija za pripravo Podnebnega ogledala je bila razvita v okviru projekta **LIFE Podnebna pot 2050** (LIFE 16 GIC/SI/000043).

Podnebno ogledalo 2022 je objavljeno na <https://podnebnapot2050.si/>

Nadaljnji proces priprave PO2022

- Osnutki zvezkov PO2022 (doseganje ciljev, promet, stavbe, kmetijstvo, ostali sektorji, večsektorski ukrepi) so dostopni na <https://podnebnapot2050.si/vabimo-vas-k-posredovanju-pripomb-na-osnutek-podnebnega-ogledala-2022/>
- Vaše **priponbe, dopolnitve, popravke in komentarje na osnutke zvezkov od 1 do 6** zbiramo še najkasneje do **petka, 20. maja 2022**, po e-pošti podnebno.ogledalo@ijs.si
  - **Za posredovanje pripomb uporabite obrazec**, ki je dostopen na povezavi https://podnebnapot2050.si/vabimo-vas-k-posredovanju-pripomb-na-osnutek-podnebnega-ogledala-2022/po2022_obrazec_za_posredovanje_pripomb/
  - **Priponbe naj se nanašajo samo na vsebine Podnebnega ogledala!**
- Končno Podnebno ogledalo 2022 bo objavljeno **v začetku junija 2022**
- Spremljanje postaja vse bolj pomemben del podnebnega upravljanja (usmerjanje izvajanja, oblikovanje politik/ukrepov ...); pomembno tudi z vidika poročanja Evropski komisiji o izvajanju NEPN vsake dve leti, prvič leta 2023

